

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvemši nedelj
in praznikov.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po
pošti: Din 20.—, inozemstvo Din 30.—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO:
SIMON GREGORČIČEVA ULICA STEV. 13.
TELEFON STEV. 552.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifi.

Pisnim vprašanjem naj se priloži ~~znanka~~
za odgovor.

Račun pri poštnem ček, uradu štev. 13.553.

Slovenski gospod.

V vedno večji pavperizaciji Slovenije je skoraj smešno govoriti o slovenskem gospodu. Toda čim večja beda, tem višji cilj in zato objavljamo besedo o slovenskem gospodu.

Najsrčnejša želja slovenske matere je bila nekoč skoraj brez izjeme, da postane vsaj en njen sin — gospod. In če se ji je ta želja uresničila, potem ni bil dan nove maše samo za njo najsrčnejši dan, temveč praznik za vso faro. Blaziranci po mestih so se tej lepi želji slovenske matere sicer dostikrat posmehovali, toda zasmeh so zaslužili pravzaprav le sami, ker niso doumeli lepote žrtve, ki je bila zvezana s to željo.

Vse kar je imela mati, je dala za uresničenje te svoje želje. Iz čiste materinske ljubezni je žrtvovala vse, da postane njen sin gospod, da se mu bo dobro godilo. A obenem, da bo gospod, ki ne pozabi na narod, iz katerega je izšel, temveč, da mu bo vodnik in res pravi prijatelj, ki bo skrbel ne samo za njegov materialni, temveč tudi za njegov duševni blagor.

In kdor pregleda zgodovino našega narodnega probujanja in našega gospodarskega vstajanja, ta mora priznati, da je gospod iz kmetijske hiše upravičil name svojih starišev. Rešil je z zadrugami narod iz rok oderuhov, dal mu je kmetijske naobrazbo in z razširjenjem slovenske knjige med narodom je omogočil, da smo bili na vsem jugu prvi glede civilizacije in kulture. To je bila zasluga slovenskega gospoda, ki je ostal zvest svojemu narodu.

Splošen napredek naroda pa je omogočil, da ni postal kmetijski sin samo duhovnik, temveč da so se mu odprli vsi poklici in da je mogel postati res gospod na vseh poljih. Želja slovenske matere je postala tedaj formalno anahronizem, ker nismo mogli imeti samo duhovnikov, toda v svojem bistvu je ostala pravilna, kakor je bila.

Najnadarnejši sin rodbine naj postane gospod, toda ne gospod v tujem zmislu, ki samo ukazuje nad narodom, temveč gospod v slovenskem zmislu, ki je vedno sin naroda in zato pravi voditelj naroda. Samo ta je slovenski gospod, ki je gospod predvsem zato, ker nosi vse dolžnosti voditelja in ki je voditelj, ker je najmožnejši, najboljši, najplemenitejši.

Kakor kapitan na ladji je slovenski gospod. Ko je nevarnost največja, je on tisti, ki nosi vso pezo bližajoče se katastrofe in ladjo zapusti šele tedaj, ko je rešil vse druge. Da je postal gospod, je zanj doprinal narod žrtv za žrtvijo, da reši narod, žrtvuje slovenski gospod tudi svoje življenje.

Slovenski gospod je plemenitnik, ki si pridobiva spoštovanje naroda le s svojo plemenitostjo, s svojim delom. In cilj je slovenskega gospoda ni samo ta, da dvigne blagostanje naroda, temveč da dvigne tudi njegovo plemenitost, njegovo srčno kulturo. In tako je slovenski inteligent pravzaprav v istem zmislu gospod, kakor si je želela to njegova kmetijska mati.

To je ideal slovenskega gospoda, pa čeprav je ta ideal danes silno pozabljen. Toda v plemenitih srcih naroda živi dalje in naloga nas vseh je, da ta ideal visoko povzdignemo in da ga bo zagledala v vsej njegovi lepoti vsaj naša mladina.

Proč z vzgoje, ki uči mladino, da je prva skrb inteligenta, da se priklonje do dobre službe. Za pravega inteligenta je samo ena služba sveta, služba narodu v večni zvestobi.

Toda samo taka služba, ki je dostoj-

Dragiša Stojadinović proti Rade Pašiću.

AFERA SE BO NAJBRŽE MIRNO PORAVNALA.

Beograd, 24. marca. V vprašanju Rade Pašića in Dragiša Stojadinovića je radikalni član vlade izjavil, da se ta stvar obravnava v radikalnih krogih kot čisto osebna afera tem bolj, ker obe prizadeti osebi ne igrata nikake politične vloge v stranki in v nji tudi nič ne pomenita. Afera ne more imeti nikakega odmeva v politični situaciji, ker se v stranki želi, da se ta stvar reši pred sodiščem. Kdor je kriv, — in naj bo to kdorkoli —, mora izvajati zakonske posledice, a nikakor ne gre, da bi se na ta način škodovalo enemu od največjih in najuglednejših državnikov. Mi tega ne smatramo za svoje vprašanje.

Kakor pa se doznava, stvar vendarle ni taka. Neka skupina radikalov se pripravlja, da predloži predsedniku radikalnega kluba Ljubi Zivkoviću zahtevo, da se skliče seja radikalnega kluba, na kateri naj bi se razpravljalo o tem vprašanju, s katerim se rušijo največje avtoritete v stranki. Ako se gleda na prave intencije te afele, potem je prav verjetno, da pride do konflikta med Ljubo Jovanovićem in Nikolo Pašićem. Kakor zatrjujejo, gre vse prizadevanje za to, da se afera za vsako ceno mirno reši. Ako bi prišlo do spora, bi doživel Ljuba Jovanović poraz zaradi velike avtoritete, ki jo Pašić uživa v stranki.

V radikalnem klubu se je mnogo govorilo o tej aferi in Ljuba Jovanović se je sestal včeraj z več svojimi prijatelji. Sicer pa je bil Ljuba Jovanović včeraj precej razburjen. Od ministrov ni bil včeraj dopoldne nihče v skupščini, kar se razlaga tako, da ministri namenoma niso hoteli priti v skupščino, da bi jim ne bilo treba dajati kakih izjav.

Glede afele Rade Pašić - Dragiša Stojadinović je rekel neki prvak hrvatske

seljaške stranke, da je to sodni proces privatnega značaja ki nima nikakega stika s sporazumom. Mi nimamo pravice, da se mešamo v sodno stvar privatnega značaja. Na koncu koncev je ta afera vprašanje radikalne stranke in o njej naj ona diskutira. Kar se tiče vesti o nekakem ultimatu Radića, je vse to popolnoma izmišljeno. Radić pride v Beograd, da sodeluje v narodni skupščini.

Beograd, 24. marca. Afera Dragiša Stojadinovića - Rade Pašić je izzvala veliko vznemirjenje v radikalnem klubu. Včeraj popoldne je imelo 40 radikalnih poslancev sestanek, na katerem so sklenili zahtevati, da se v treh dneh skliče splošna seja in da se na tej seji razpravlja o tem vprašanju. Izgleda, da so ti poslanci sami Pašićevi ljudje. Eden od njih, Ilija Mihajlović, je bil po sestanku pri Pašiću in zahteval od njega, da skliče sejo. Sejo nameravajo sklicati izven skupščine in tam sklepati o stvari. Če bi se klub morebiti ne strinjal z odločitvijo, potem bi se ta skupina vzdržala od glasovanja pri proračunu.

Beograd 24. marca. Včeraj popoldne je Dragiša Stojadinović podal izjavo, v kateri najodločnejše dementira, da bi bil kedaj šel k Joci Jovanoviću zaradi kake intervencije. Bil je samo enkrat pri njem po nalogu Nikole Pašića zaradi nekega zaupnega posla. Ima pri sebi tudi list Nikole Pašića o tej stvari. Kar se pa tiče prodaje tvornice cementa v Omišu, je bila ta prodaja sklenjena po ministrih in on jo je moral samo izvesti. Dragiša Stojadinović pravi, da je na podlagi izjave Rade Pašića, ki je bila včeraj objavljena v »Politiki«, vložil pri sodišču novo tožbo, da Rade Pašić dokaže svoje klevete.

Seja skupščine.

Beograd, 24. marca. Proračunska razprava se je nadaljevala včeraj popoldne ob 5.

Prvi je govoril Matafa beg Kapetanović o agrarnih prilikah v Bosni. Kritiziral je postopanje z begluškimi zemljišči, navajal je razne primere in zahteval, da se dajo bivšim lastnikom kmetijskih zemljišč druga zemljišča, čeprav bi ta bila slabše kvalitete.

Klerikalec Klekl govori o agrarnih razmerah v Prekmurju in ostro kritizira delo ministrstva za agrarno reformo.

Dr. Moser pravi, da je na solunski fronti sodelovalo okrog 30 tisoč dobrovoljcev, a danes jih je dvakrat toliko in še več in ti so dobili zemljo. Minister Pavle Radić: Jaz sem rekel samo 25 tisoč. Moser: Dobro, potem bi s tem to vprašanje bilo rešeno. Dr. Moser govori dalje o krivicah, ki se gode narodnim manjšinam.

Radikal iz Bosne Kosta Gujatić zahteva, da se čim prej sprejme zakon o dobrovoljcih in da se njihova vprašanja končno rešijo.

no gospoda. Kakor je slab duhovnik tisti, ki hvali iz želje po popularnosti greh, tako je slab sluga naroda, ki ustreza instinktom naroda, ki pade na stopnjo demagoga. Pravi gospod stori samo to, kar smatra sam za pravilno, kar je njemu v čast, kar je v skladu s plemenitnikom.

Nepoznan je danes skoraj tip slovenskega gospoda in v tem je jedro vsega našega zla. Ne po zvezah, ne po boga-

stvu, ne po prebrisanosti, ne po duhovitosti je treba soditi slovenske voditelje, temveč samo po tem, če so slovenski gospodje. Kdor je s svojimi dejanji dokazal, da je res pravi gospod, temu sme narod brez strahu zaupati, ker zaupal bo plemenitniku, ki služi narodu, ki pa ostane v službi gospod, sposoben, da mu je voditelj.

Slovenski gospod mora na plan, in problem Slovenije je rešen!

AVDIENCE.

Beograd, 24. marca. Po Ninčičevi avdienci je kralj sprejel v času od 6. do 7. zvečer ministra Mišo Trifunovića, ki je poročal kralju o raznih tekočih vprašanjih. Danes dopoldne izroči Miša Trifunović posle dr. Ninčiču. Kralj je včeraj sprejel v avdienci tudi rumunskega poslanika v Beogradu Emandija in patriarha Dimitrija.

Zunanje-politična debata v angleškem parlamentu.

London, 24. marca. Včeraj popoldne se je začela v spodnji zbornici razprava o angleški zunanji politiki. Razprava je potekala zelo burno. Govoril je Lloyd George in ostro napadal Chamberlaina zaradi njegove neodločne in neiskrene taktike, s katero je upropastil zadnje zasedanje Zveze narodov v Ženevi in tako zelo škodoval miru v Evropi.

Chamberlain je v dolgem govoru branil svojo politiko trdeč, da se je strogo držal sklepov vlade. Rekel je, da ni bilo med Briandom in med njim nobenega tajnega sporazuma glede dodelitve stalnega mesta v Svetu Zveze narodov Poljski. Nemčija sama je dobro vedela, da se njenemu sprejemu protivi Brazilija, na katero pada vsa odgovornost za neuspeh v Ženevi. Končno je izjavil, da poda ostavko, če bi mu parlament ne izrekel zaupanja.

Debata se bo najbrže še danes nadaljevala.

NEMSKI PARLAMENT ODOBRIL POLITIKO LOCARNA.

Berlin, 24. marca. Včeraj je bila v državnem zboru končana debata o ženevskih dogodkih. Državni kancelar dr. Luther je izjavil, da bo Nemčija še nadalje izvajala politiko Locarna. Vladi je bila izglasovana zaupnica z 259 glasovi proti 141.

DR. NINČIĆ PODA SVOJ EKSPOZE JUTRI.

Beograd, 24. marca. Dr. Ninčić je sinoči prispel v Beograd v spremstvu svojega kabinetnega šefa in svetnika poslaništva Antića in šefa tiskovnega oddelka Ivkovića.

Dr. Ninčić se je odpeljal takoj h kralju v avdienco in mu podal svoje poročilo. Nato je bil dr. Ninčić v skupščini, kjer je posetil Pašića. Proračun ministrstva zunanjih poslov pride na dnevni red jutri, v četrtek. Ob tej priliki bo podal dr. Ninčić ekspozice o svojem delu v Parizu, Ženevi in Rimu. Zanimanje za njegov ekspozice je prav veliko.

V imenu demokratov bo govoril kot strokovnjak Voja Marinković. Dr. Ninčić ni hotel dati novinarjem nikakih izjav, ker bo to, kar bi imel povedati novinarjem, povedal v svojem ekspoziju.

SPLITSKI VELIKI ŽUPAN ODIDE NA DOPUST.

Beograd, 24. marca. Včeraj popoldne je posetil splitski veliki župan dr. Perović ministra notranjih del Božo Maksimovića. Dobil je tri mesece dopusta in je prav verjetno, da se ne bo več vrnil na svoje mesto.

PRORAČUN MINISTRSTVA ZA IZENAČENJE ZAKONOV.

Beograd, 24. marca. Danes bo dr. Srškić, minister za izenačenje zakonov, podal ekspozice o delu v svojem ministrstvu. Proračun tega ministrstva znaša 580 tisoč dinarjev.

INTERPELACIJA V AFERI RADE PAŠIĆA.

Beograd, 24. marca. Včeraj popoldne so se sestali načelniki opozicije, da stilizirajo interpelacijo glede afele Rade Pašića. Udeležili so se sestanka dr. Kumanudi, dr. Korošec, Joca Jovanović, dr. Krasnica in dr. Grisogono. Interpelacija pa sinoči še ni bila končno stilizirana, temveč se je sklenilo, da se stilizacija odgodi do danes. Besedilo interpelacije bo takoj objavljeno in hkrati odposlano vlade.

Govor dr. Korošca.

Na dijaškem dnevu katoliškega dijaštva v Mariboru je imel dr. Anton Korošec velik govor o najbolj aktualnih političnih vprašanjih. Dr. Korošec govor zasluži po svoji vsebini vso pažnjo slovenske javnosti in razumljivo nam je, zakaj ga je »Slovenec« tako zelo skril. V glavnem je izvajal dr. Korošec: Dve veliki ideji osvaja vedno bolj svet: nacionalizem in socializem. Ekstremna obeh idej se izživljata v Italiji in Rusiji, pri vseh narodih pa stopata vedno bolj v ospredje.

Nacionalizem, ki hoče le dobro lastnega naroda, je zdrav pojav. Nezdrav pa postane, kadar postane nestrpljiv proti drugim narodom in kadar v imenu nacionalne ideje krati lastnemu narodu svobodo.

Enako je napačno, če je zidana socialna ideja na internacionalizmu z namenom, da zabriše individualne posebnosti narodov.

Slovenci poznamo trojni nacionalizem: slovenski, jugoslovanski in slovanski.

Najgloblji je za nas slovanski. Narod je prirodni, od Boga hoteli organizem in iz njega ni moglo svojevoljno izstopiti. Kdor noče več pripadati svojemu narodu, ta samo noče več izpolnjevati svojih dolžnosti, ki mu jih nalaga organizem in posluševati se pravice, ki jih ima.

Narodna dolžnost je, da čuvamo narodno bistvo in da razvijamo njegove življenske elemente. Naša pravica pa je, da uživamo v državi popolnoma enake pravice z vsemi drugimi in da moremo razviti svoje posebno individualno življenje. Državne meje ne morejo razkosati narodnega organizma in najsi bodo Slovenci po volji drugih tudi v več državah, tvorijo vendar eno celoto z istimi narodnimi dolžnostmi in pravicami. Odpadnik je, kdor teh dolžnosti ne izvršuje.

Narod je ena celota in posamezni stanovci imajo samo različne funkcije. Tudi če imajo stanovci svoje posebne interese, velja za nje, eden za vse, vsi pa za enega. Narod je bolan, če se hoče postaviti kak stan izven naroda. Najvišja naloga vsake narodne organizacije je, da izhaja iz naroda in da zanj živi.

Jugoslovanski nacionalizem izvira iz prirodne čustva najbližjega sorodstva Slovencev, Hrvatov, Srbov in tudi Bolgarov. Ta nacionalizem je državotvoren in če Bog da, bomo še doživeli državo vseh naših jugoslovanskih narodov.

Ta nacionalizem nam nalaga, da vzamemo drug od drugega vse, kar je pozitivnega in dobrega. Če bomo vsi tako delali, potem moremo polagoma govoriti tudi o jugoslovanskem tipu. Skupno kulturno fronto pa moremo tudi takoj ustvariti s Hrvati, ki so nam najbližji.

Slovenci zlasti občutimo svoje sorodstvo s slovanskimi narodi. Zato je bil med nami vedno tudi slovanski nacionalizem. Ni se ga nam treba sramovati, če tudi je bolj čustven kot realen. Pač pa moramo obžalovati, da smo se premalo okoriščevali od slovanske kulture.

Po poudarjanju važnosti krščanske kulturne ideje je prešel dr. Korošec na socialno idejo. Socialna neenakost kriči po spremembi. Izvesti hoče to spremembo socialna ideja. Boj se v tem oziru vodi že desetletja in ta boj ne bo prenehal, dokler ne bo dobojevan. Brzo in mirno mora priti zmaga socialne misli, ker drugače bo nemir v človeški družbi uničil vse kulturne tekovine.

Socialno vprašanje je vprašanje vseh stanov enega naroda in vseh narodov. Zato je treba, da mladina to vprašanje proučuje, da bo mogla postati dober voditelj naroda. Enako pa je mladina dolžna, da ne izgubi kontakta ne z vero svojega naroda, ne z znanostjo in ne z življenjem naroda. Ni dobro, da se dijaštvo diferencira le po političnih strankah, mora se po kulturnih in nacionalnih.

Končno je dr. Korošec opozoril dijače na potrebo organizacije in končal svoj govor s pozivom, da dela mladina v zavesti, da je danes še mladina, a jutri že resen faktor v narodu.

Odkrite besede dr. Korošca o kulturni vrednoti nacionalizma je le pozdraviti. Ravno tako bo brezdomno vsak Slovenec podpisal njegova izvajanja o slovenskem nacionalizmu. In tudi izvajanja o jugoslovanskem nacionalizmu so v bistvu trdna, vendar premalo jasna. Treba je bilo kar čisto odkrito povedati, da je združena in samoupravna Slovenija v Jugoslaviji naš program in da je predpogoj vsakega jugoslovanstva med Slovenci rešeno slovensko vprašanje. Brez tega je vsaka enakopravnost nemogoča, brez enakopravnosti pa tudi ni jugoslovanstva!

Se bolj pomanjkljiva pa so bila izvajanja o slovanstvu. Program bi bil neprimeren pozitivnejši, če bi se rabila beseda Rusija. Brez Rusije je vsako slovanstvo iluzorno, z ozirom na mišljenje, ki vlada v Beogradu, pa je treba pomen Rusije za slovanstvo vedno znova poudariti. In mislimo, da ne bi škodovalo, če bi šli še korak dalje in sicer ravno mi Slovenci.

Kadar so kakšna pogajanja evropskih vele-sil, skoraj vedno plačamo račun mi. In ravno sedaj se skuša, da pomagamo mi k izolaciji Rusije. Treba čisto odkrito povedati, da nimamo nobenega vzroka pomagati izolirati Rusijo, temveč da je naš interes, da se naslanimo na Rusijo in da propagiramo ustanovitve Lige slovanskih narodov. Da pa taka liga ne bi mogla biti brez Rusije, je jasno. Prvi znaki so že tu, da se med Poljaki tako mišljenje že poraja in Poljaki so bili še nedavno od tega v najhujšem boju z Rusijo. Mi pa nismo bili nikdar v nasprotju z Rusi in zakaj ne bi sledili poljskemu primeru?

Dobro je, da je opozarjal dr. Korošec dijaštvo na važnost socialne misli. Še bolj bi pa bilo, če bi se to zgodilo še v večji meri. Naš narod propada, ker ni socialnega čutenja, in bližamo se katastrofi, če se ne bo takoj poskrbelo, da pride vsak državljani do svojega eksistenčnega minimuma. Danes so le redki tisti, ki imajo eksistenčni minimum in to je treba poudarjati pri vsaki priliki. S socializmom je treba vse naše narodno življenje naravnost prepojit in Slovenci smo danes v tako žalostnem ekonomskem položaju, da nam mora postati nacionalizem skoraj istoveten s socializmom.

Pavperizacija našega naroda napreduje strahotno in vsi kot en mož moramo nastopiti, da ta pogubonosni proces konča.

Zato pa je potrebno omeniti še eno stvar, ki spada neločljivo v poglavje slovenskega nacionalizma in ki jo je treba omeniti zlasti pred mladino: kako najti platformo, na kateri se v resnici lahko združimo vsi Slovenci v skupnem narodnem in socialnem delu. Ali konkretnije: Kako priti do one strpnosti in do one medsebojnosti, da bo Narodni svet postal meso in ne le pobožna želja?

In ravno mladini je bilo trefa čisto konkretno reči, da je v Narodnem svetu njeno bodoče delo in da je njena najvažnejša poslanica to, da Narodni svet ustvari, če ga že naše politične stranke ne morejo, oziroma nečije.

To je naš komentar k dr. Koroševemu govoru in upamo, da bo sprejet z enako dobrohotnostjo, kakor je bil napisan, ter da bomo tako vendar enkrat prišli do skupnega dela, ki je danes, ko gre za naš obstoj, naravnost edina rešitev.

Politične vesti.

== Krizarenje se nadaljuje. Listi pišejo dalje o nevdružnem položaju sedanje vlade, radikalni in radikalci pa zatrjujejo, da o krizi ne more biti niti govora, temveč kvečjemu o širši rekonstrukciji. Položaj pa osvetljuje boj proti Radetu Pašiću in vedno večje nezadovoljstvo v radikalnem klubu s sedanjo vlado. In kako tudi ne bi raslo nezadovoljstvo! Niti ena stvar, ki jo želi ljudstvo, se ne izvrši tako, kakor bi ljudstvo želelo. Vse delo stoji in čeprav raste trpljenje naroda vedno bolj in bolj, je na dnevnem redu samo krizarenje. Tega pa je toliko, da se mora človek s strahom vprašati, kam nas vodi pot.

== Interesantne izjave Davidovića. V Pirotu je imel Ljuba Davidović zelo dobro obiskan šhod. V svojem govoru je med drugim dejal: »Prvotno niso hoteli Hrvati z nami sodelovati in mi smo prvi spoznali, da morajo sodelovati in v tem je naš najlepši uspeh. Pašić ni bil za sporazum, temveč je bil k njemu prisiljen. Sedaj pa je naša politika priznana za državno. Radič je po našem mnenju naredil veliko napako, da je sklenil sporazum s Pašićem. Mogel bi z nami, Korošcem, muslimani in zemljoradniki skleniti boljši sporazum. — Prva točka sporazuma je, da sestavi novo vlado sporazuma Pašić. Ali mar sestoji sporazum samo zato? Jaz trdim, da se še danes zbirajo tajni dokumenti proti enemu članu današnje koalicije. Ta režim se ne more obdržati. Nočem nič trditi, toda pok mu ne odteče v mesecih, temveč v tednih... Danes se že spreminjajo pravila vere in kanoni, pa se ne bi izpremenila ustava, če pride za to čas? Mi smo za široke samouprave in če bi ustava temu nasprotovala, jo bomo izpremenili... V Rusiji ne vidimo sedanje vlade, temveč ruski narod, s katerim nas veže krvno sorodstvo. Mi nismo proti obnovitvi stikov z Rusijo.

== O vprašanju kreditne naših dolgov v Ameriki se je doseglo, da so se vojni dolgov ločili od predvojnih dolgov. Za vojne dolgove je urejeno tako da se zanje ne bodo plačevale obresti, temveč da se bo vračala samo glavnica. Ta dolg se mora vrniti v 62 letih. Na enak način se bodo uredili tudi naši dolgovi v Angliji.

== Minister za agrarno reformo je dal objaviti, da so netočne vesti, da bi bil on vrnil lastnikom nekatera posestva, ki so bila odvezla za kolonizacijo. Niti enemu veleposestniku se ni vrnila zemlja. V Vojvodini se ni mogla izvesti kolonizacija, ker ni za to potrebne zemlje. Kadar se bo dotična zemlja odkupila, se bo razdelila za kolonizacijo.

== Bolgarska in konferenca o balkanskem paktu. Bolgarski zunanji minister Burov se je izrazil glede bolgarskega stališča v vprašanju o balkanskem paktu v glavnem takole: Če je mogoče med Nemčijo in Francijo sporazum, je samoposredno uveljavno, da je mogoče tudi med balkanskimi državami. Seveda ni stvar tako enostavna. Popreje je treba urediti več manjših vprašanj. Mi bi pozdravili z veseljem vsak pakt, ki meri na to, da bi se sporne točke med balkanskimi narodi čim najbolj ublažile — seveda pod pogojem, da tak pakt ni naperjen zoper nas. Po našem mnenju je na vsak način potrebno, da se medsebojna nasprotstva ublažijo. Naša zunanja politika stremi pred vsem za tem, da zavarujemo meje. Temelj naših odnosov napram inozemstvu je nedotakljivost in sigurnost Bolgarije. Zato nam je pa treba posebnih pogodb, da rešimo vsega sporna vprašanja in odstranimo nezaupljivost. Pogoj za balkanski Locarno so obstoječe razmere. Ni naša stvar, da damo za to iniciativo. Doslej se formalno ni nihče obrnil na nas. Kadar se nam bodo stališči zadevni predlogi, ki bodo garantirali neodvisnost Bolgarije, tedaj bomo videli, če se moremo udeležiti balkanskega lokarnskega pakta. V gospodarskem oziru Bolgarija taki kombinaciji ne more biti nenaklonjena, zakaj taka politika nam garantira mir in sigurnost.

== Turčija in vprašanje balkanskega pakta. Bivši turški zunanji minister in vodja turške delegacije v Zenevi Sikri Bej je izjavil v nekem razgovoru glede stališča Turčije v vprašanju eventualnega balkanskega pakta v bistvu sledeče: Prepričani smo, da bi bila vsaka konferenca, katere cilj bi bila ustvaritev balkanske antante brez Turčije nepopolno podjetje. Današnja Turčija je vseskozi nacionalna, njena politika jasna. Zunanji svojih nacionalnih mej želimo živeti s svojimi sosedi v dobrih odnosih. Sicer se ni bati, da bi bila naperjena balkanska zveza zoper Turčijo. Če pa bi poizkusil kdo kak atentat zoper njeno teritorialno integriteto, bi se znala Turčija energično braniti. Napadalec bi si razbil ob skalah naših obal in gora glave. Niso mi znane podrobnosti lokarnske pogodbe. Trdi pa se, da so si pridržale gotove sile napram gotovim državam proste roke, dočim eksistira za druge zgolj možnost, da se jim poveri mandat, glede katerega odgovarjajo Zvezi narodov. To bi bila dvojna mera, ki se ne sklada s temeljno idejo Zveze narodov. Tak pakt bi bil po mojem mnenju začetek konca Zveze narodov. Kar se tiče stališča Turčije napram Zvezi narodov, ni po našem neomajnem mnenju Zveza narodov brez Amerike, Rusije in Turčije nobena Zveza narodov. Če bo Nemčija sprejeta samo pod pogojem, da se podvrže vsem stavljenim ji zahtevam, ki k njenemu vstopu v Zvezo ni čestitati.

== Grško-jugoslovanska pogajanja o sporazumu. Grški zunanji minister Rulos je povedal te dni v nekem privatnem razgovoru v Zenevi svoje mnenje o pogajanjih med Grško in našo državo. Dejtal je med drugim: Imel sem več razgovorov z jugoslovanskim zunanjim ministrom dr. Ninčevićem in z bolgarskim zunanjim ministrom Burovom, poznam tudi albansko mnenje in mislim, da se bližamo naglih korakov Locarno balkanskih držav. Vendar pa je treba predvsem razčistiti vse, če vprašanje med Grško in Jugoslavijo. Iz razgovorov z Ninčevićem sklepam, da bi se dalo najvažnejše vprašanje, vprašanje železnice

polom povoljno konvencije rešiti. Po povratku v Atene bom preciziral predloge, ki sem jih stavljal dr. Ninčeviću s tehničnega stališča. Oni jamčijo za brezhibno obratovanje proge Dževdželijska—Solun. Čim bo vsvarjen glede tega vprašanja sporazum bo prišel trenutno za pregovore o balkanskem sporazumu.

== Gibanje v Fašjih. Poslanec Renato Rieci, ki je bil kakor znano poslan v Trst z nalogo, da čisti tržaški fašjo, in ki je to nalogo tudi tako izvršil, da je odstavil dosedanjega tajnika Lupetino ter izključil iz stranke predsednika julijskih in dalmatinskih bojnikov-prostovoljcev, vsled česar se je njena organizacija morala raziti, je odpotoval v Rim in osrednje vodstvo fašistovske stranke ga je delegiralo v Parmo. Na njegovo mesto v Trstu pa pride poslanec Moretti, najčezji rojak Farinaccijski in dosedanjí komisar videmskega fašja, kjer je med drugimi izključil od vsakega političnega in javnega delovanja ter končno celo iz stranke, znanega Pisentija. Za izrednega komisarja za reorganizacijo isterskega fašja, ki ga je vodil doslej Berlinzoni, ki pa je nenadoma zbolel, je imenovan znani rečan kapetan Host-Venturi.

BELEZKE.

O svojih nekdanjih zaveznikih

je napisalo večeršnje »Jutro« to-le »klaskavo« mnenje: »Dokler bodo radikali upali na homogeno večino, zbirajoč »gnile in smrdljive odpadke drugih strank med Hrvati in Slovence.«

Upamo, da ta dehtča cvetka iz »Jutrovega« vrta ne bo ohladila raznih propagatorjev »Nacionalnega« bloka.

Ponosni Spanec.

»Jutro« piše: »Velika večina poslanske delegacije iz Slovenije se je z brezmiselnostjo svojih politikov sama izločila iz bodočih kombinacij.«

Res je! Samo za miselnost Zorjavo politiko to ne velja, ker za šefa slovenske SDS je že pripravljen čisto specialen ministrski stolček. Njegova stranka bo namreč še naprej v opoziciji, a on bo minister! — Če ne bo dež!

KRATKE VESTI.

Rumunska vlada odstopi dne 27. marca. Tako je izjavil minister Constantinescu na seji vladne stranke.

Pangalos kandidira za predsednika grške republike. V ta namen si je dal propagator dolgih kril prirediti »navdušene« ovacije.

Iz strankinega življenja.

III. Občni zbor krajevne organizacije NRS v Celju se je vršil v sredo dne 17. marca v prostorih Narodnega doma. Zborovanje katerega se je udeležilo prav lepo število članov, je predsednik krajevne organizacije gosp. R. Stermecki otvoril ob pol deveti uri zvečer. Pozdravil je med drugim došle delegate oblastnega odbora iz Maribora gg. Janko Tavčarja in dr. Slibarja in se je v lepih izjavah zahvalil za njih trud k udeležbi današnjega zborovanja. V nadaljnjem govoru podal je prisotnim jasno sliko o delovanju organizacije od zadnjega običnega zbora semkaj do danes. Iz tega poročila je posneti, da se je odbor bavil z različnimi vprašanji političnega gospodarskega in kulturnega značaja naše stranke in so bile večinoma naloge teh z uspehom rešene. Važne so bile med drugimi akcije za ustanovitev lastnega strankinega glasila, brez katerega je ves nadaljni razvoj našega pokreta nemogoč. V 12 odborovih sejah razpravljale so se vprašanja bolj lokalnega značaja kakor n. pr. o intervencijah v različnih vprašanjih občinskega gospodarstva in o razmahu naše stranke. — Važni so bili tudi članski sestanki, ki so v zadnjem času bili prav dobro obiskani, kljub velikanskim zaprekam naših političnih nasprotnikov. Ti sestanki nam dokumentirajo, o vidnem in znatnem napredku našega pokreta, ter je apeliral na navzoče, da se v bodoče redno držijo teh sestankov in privabijo še naše prijatelje in somišljenike za pristop v stranko. Z vidnim zanimanjem in živahnim odobravanjem so zborovalci sledili govoru delegata oblastnega odbora iz Maribora gg. Janko Tavčarja ki je v jasnih slikah orisal zgodovino narodne radikalne stranke kod ustvariteljico naše sedanjice države. S prav umestnimi primerami je naglašal važnost pozicije, ki jo zavzema v kateremkoli pogledu našega državnega gospodarstva, ter velja to posebno za Slovenijo, da se priključimo naši matici v Srbiji, ki nam zagotavlja potrebno ekstenzijo tako na političnem kakor gospodarskem in kulturnem polju. — Nastopili so še drugi govorniki kakor gg. Posavec, Drogenik Josip, dr. Slibar, ki so za njih izvajanje želi obilo priznanja. — Pri volitvah se je po vzkliku izvolil sledeči odbor. Za predsednika g. Stermecki, za podpredsednika g. Andro Posavec, za tajnika g. Albin Marčič, za blagajnika g. Josip Brinar in za odbornike gg. Ludovik Selišek, dr. Al. Gorican, dr. Gvidon Sernee, Borlak Josip, Leskovšek Franjo, Zumer Josip in Weber Josip. Za računske pregledovalce gg. dr. Drago Vrečko in Ludovik Petek.

Po volitvah se je razvila živahna debata v raznih vprašanjih državnega gospodarstva, kjer so nastopali razni govorniki kakor gg. Janko Tavčar, Posavec, dr. Slibar, Drogenik in drugi, ter je to razpoloženje trajalo pozno v noč.

SOKOLSTVO.

Ljubljanski Sokol. Svečana predaja »Dušanovega meča« naši tekmovalni vrsti se vrši v Beogradu 11. aprila dopoldne v gledališču ob navzočnosti Nj. Vel. kralja; za sredo 24. t. m. določena telovadna akademija v Narodnem domu odpade ter se ista vrši 12. aprila ob prisotnosti kraljevega zastopnika.

Amerika in Evropa.

Evropa propada. Ali jo je vrgla ob tla svetovna vojna, ali njen socialni ustroj, ki se od svetovne vojne ni nič naučil, ali njena moralna oslabelost, ki se je pojavljala že pred vojno, to raziskovati je danes skoro odveč. Dovolj je, če ugotovimo le to, kar vsak vidi in čuti.

Splošno mnenje je, da se sedaj vladajoči sistem človeškega in državnega sožitja v Evropi, zlasti v zapadni Evropi, ne da vzdržati brez temeljite finančne pomoči Amerike. Toda Amerika gleda na Evropo s skrajnim nezaupanjem in ima tudi dovolj vzrokov za to. Amerika, dežela dela, nič prav ne verjame zagotovilom evropskih državnikov, ki hodijo v Ameriko po denar, da bodo denar porabili za gospodarske obnove uničene Evrope, ker vidi v Evropi vse preveč oboroževanja, še več kot ga je bilo pred vojno. Zato Amerika trdovratno zapira svoje blaginje pred evropskimi prošnjami in jim kliče dosledno: »Plačajte najprej, kar ste dolžni, in potem se oborožujte, če imate s čim!« Denarja za novo oboroževanje pa Amerika ne da.

Z ozirom na ameriške poglede na sodobno Evropo in na njeno vrednost v ameriških očeh, je jako značilno poročilo ameriškega poslanika v Londonu Houghtonu na naslov samega predsednika Coolidge-a in ameriškega državnega tajnika za zunanje zadeve Kellogga. Poročilo so objavile londonske »Times«. Uradni elementi sicer zanikajo, da bi bilo to poročilo namenjeno za široko javnost, ne taje pa, da je bilo odposlano. To poročilo je izvalo v Ameriki, v Angliji in zlasti v Franciji velikansko senzacijo.

Z ozirom na naša finančna pogajanja z Ameriko ne bo odveč, če podamo glavno vsebino Houghtonovega poročila o razmerah v Evropi.

Houghton ugotavlja najprej, da svetovna vojna evropskih državnikov ni prav nič izmodrila. Društvo narodov je za ohranitev

miru brez pomena. Sveta alijansa je pred sto leti garantirala Evropi mir vsaj za 40 let. Društvo narodov pa niti tega ne more. Na čelu Društva narodov stoji Francija s svojimi zavezniki. Anglija pa Francijo podpira, čeprav se tej pomoči upira celokupno javno mnenje v Angliji. Toda Chamberlain trdi, da je ta podpora potrebna z ozirom na angleško politiko na bližnjem vzhodu. O kakšni razorožitvi nečije evropske države nič slišati in zato tudi ne marajo da bi se Amerika udeleževala evropskih konferenc. Če bo sploh prišlo do kake predkonference o razorožitvi bodo govorili samo o stvarih, ki jih nihče ne smatra za resne, in že sedaj stavljeni tozadevni predlogi so taki, da jih nihče ne more upoštevati — tako da je razorožitveni konferenci že vnaprej zagotovljen popoln fiasko.

Dokler sedanja blaznost ne mine, ali pa dokler nova katastrofa ne bo ljudi spametovala, na razorožitve in moreče misli. Razorožitvi, kakor si jo zamišljajo Zedinjene države, neizprosno nasprotuje Francija, Italija in Japonska. Tudi za mnenje Anglije se Francija ne briga.

Tako Houghton, ki velja kot poseben ameriški strokovnjak za Evropo in v čegar rokah se steka vsa ameriška poročevalska služba za Evropo. Jasno je, da bo Amerika v prvi vrsti upoštevala mnenje svojega lastnega zaupnika o razmerah v Evropi in da se ne bo posebno ozirala na zvita zatrevanja evropskih diplomatov o miroljubnosti njihovih držav. Vsak dolar pa, ki ga Amerika Evropi odtegne bodisi v obliki plačevanja starih dolgov ali pa v obliki zavrnitve novih posojil, je za Evropo in njeno gospodarstvo občutni udarec. Evropa se bo morala spametovati ali pa bo popolnoma propadla. Vedno novo in vedno hujše oboroževanje vseh evropskih držav pa ni znak spametovanja.

Dnevne vesti.

RUSIJA ISČE INZENERJE.

Rusija se pripravlja. Pred leti so poročali listi o grozni lakoti, ki je zahtevala na milijone žrtev, danes ne slišimo o lakoti v Rusiji nič več. Slišali smo tudi o strašni industrijski krizi, a danes so tudi ti glasovi potihnili. Sahisti pa, ki so se bili udeležili velikega šahovskega turnirja v Moskvi, so poročali, da v Rusiji danes vse dela in da žive ljudje tam v splošnem čisto mirno in zadovoljno.

Da je v Rusiji res dela dovolj in da se tudi res dela, dokazuje dalje dejstvo, da isče Rusija veliko število inženjerjev, zlasti za kosmiko in strojno stroko. Samo iz Avstrije jih bodo vzeli v Rusijo 150. Jezikovnega znanja ne zahtevajo, ampak samo strokovno!

Tudi pri nas v Jugoslaviji imamo veliko število inženjerjev. Celo brezposelnih inženjerjev imamo lepo število in jih bomo imeli leto za leto več. Mladim našim inženjerjem ne bo kazalo tekom let drugega kakor, da se ne bo širni svet s trebuhom za kruhom.

A kam? V Ameriko ne morejo? V Angliji in Franciji imajo domačih inženjerjev dovolj. Nemčija in Avstrija pošiljata svoj plus v Rusijo, naši pa v Rusijo ne smejo.

Našim mladim inženjerjem torej ne bo preostalo drugega kakor da zaprosijo pravočasno za — avstrijsko državljanstvo...

Antituberkulozna liga v Beogradu je sklenila razširiti svoj delokrog spoznavno z ostalimi društvi, ki pobijajo tuberkulozo, na vso državo. Načrt novih pravil je izdelan in razposlan vsem v pošte prihajajočim društvom v odobrenje.

Konferenca železniških ravnateljev. Danes se vrši v Beogradu konferenca oblastnih železniških ravnateljev.

Ojačenje finančne obmejne kontrole službe. Da ojači zastražanje meje zoper tihotapstvo je poslala finančna oblast v Hercegovino še 250 finančarjev.

Dunajska medicinska fakulteta priredi v času od 14. do 27. junija t. l. XXI. serijo nadaljevalnih tečajev za izkušene zdravniške tu- in inozemstva, katere je že pred leti peljala. Kakor dozdaj se dovoljuje udeležiti tečajem Dunajskih zdravniških tečajev (nadaljevalnih tečajev) Dunajske medicinske fakultete, ki se izkazuje za udeležiteljskim listom urada Dunajskih zdravniških tečajev, v pododdelku iz Avstrije samo na podlagi tega tovarnega potnega lista brez vizuma kaknega rednega potnega lista (konzulata).

Občni zbor Jugoslovensko - Češkoslovaške Lige v Ljubljani se vrši dne 21. aprila t. l. ob 8. uri zvečer v restavraciji »Zvezda«. Letošnji kongres Jugoslovensko - Češkoslovaških Lig se vrši dne 8. avgusta na Bledu. Podrobni spored kongresa objavimo kasneje. Opozorjamo pa že danes vsa društva, naj se blagobojno ozirajo na to našo prireditel ter svojih izletov itd. ne prirede na ta dan. Odbor.

Izlet zagrebaške višje pedagoške šole v Beograd. Služatelji višje pedagoške šole v Zagrebu pridejo jutri pod vodstvom rektorja in profesorjev v Beograd, da si ogledajo prestolice in vrhne beograjskim kolegom svoječasi obisk. Pri tej priliki obiščejo tudi prosvetnega ministra.

Za znižano vožnjo v kopalnišča. Iz Beograda poročajo: Udruženje gostilničarjev in kavarnarjev je vložilo pri prometnem ministru prošnjo, da bi se dovolilo obiskovalcem pomorskih kopalnišč tudi letos 50% znižanje vožnje po državnih železnicah.

Državni osrednji zavod za ženski domači obrt v Ljubljani. Turjaški trg 4/I. otvoril dne 26. marca 1926 razstavo najnovejših ženskih ročnih del, med temi znamenite čipke po načrtih gospe Zlate Sulfajev iz Zagreba. Razstava je odprta vsak dan od 10. do 12. ure in od 2. do 4. ure. Vstopnine ni.

Jugoslovenci na evharističnem kongresu v Chicagu. Sarajevski nadškof dr. Šarić pelje čez par tednov večje število svojih vernikov na evharistični kongres v Chicagu.

Jugoslovenci v boljševiških službah. Ze dalje časa se je govorilo, da je precejšnje število naših ljudi v službah v sovjetski Rusiji. Sedaj poročajo iz Varšave, da odgovarjajo te govorice resnici. Posebno veliko, in sicer predvsem Slovencev, služi v vojski. Nekateri od njih zavzemajo celo višja mesta.

Zandamerijska stanica Domžale je dne 10. marca t. m. zaplenila pri posestnici Franciški Burja v Stobu št. 25 eno 4 m dolgo, 8 m široko srednje dobro ohranjeno vozno plahto iz močnega evlita. Osumljenka je navedla, da je plahto 1911 ali 1912 leta našla na cesti v Stobu. Najdbe ni prijavila. Eventualnim lastnikom je plahta med uradnimi urami na vpogled pri okrajnem sodišču v Kamniku.

Število Jugoslovenov v Zedinjenih državah. Pod naslovom »Jugoslovenci u Sjedinjenim državama američkim« je napisal Ivan Mladinec v Newyorku knjigo o prilikah naših v Zedinjenih državah živečih ljudi. I. zvezek vsebuje statistične podatke, ki bazirajo na uradnem ljudskem štetju (census) iz leta 1920. Po teh podatkih živi v Zedinjenih državah 615.039 Jugoslovenov. Od teh je doseglencev, torej rojenih v inozemstvu 347.857, ostanek 267.182 odpade na njihove v Ameriki rojene potomce. V detajlu so odgovarjajoče številke glede Srbov 69.337 — 49.694 in 19.643, glede Slovencev 252.202 — 124.235 in 127.967, glede Hrvatov pa 293.500 — 173.928 in 119.572.

Širši odbor jugoslovanskega združenja zionistov zboruje se dni v Zagrebu. Zborovanja se udeležujejo odborniki iz vse države.

Predseduje načelnik udruženja, advokat dr. David Alkalaj iz Beograda. Obravnavajo se organizatorična, kulturna in finančna vprašanja udruženja ter razna splošna vprašanja zionistične svetovne organizacije.

Alkoholni monopol v Turčiji. Turški parlament je izglasoval uvedbo državnega monopola za proizvodnjo, prodajo in izvoz vseh vrst alkohola razen vina.

Brezposelnost v Moskvi. Dne 1. marca so bili vpisani na borzi dela v Moskvi 103.000 brezposelnih, od teh je bilo nad 50% žensk. Rekrutirajo se brezposelni v Moskvi večinoma iz krogov nekvalificiranih delavcev.

Odlikovana sta. Predsednik Odvetniške zbornice v Ljubljani dr. Danilo Majaron z redom Sv. Save II. razreda, pravnik odvetniške zbornice dr. Fran Tekavčič pa z redom Sv. Save III. razreda.

Oseba vest. Za ravnatelja ljubljanskega muzeja je imenovan šef prosvete za ljubljansko oblast g. dr. Dragotin Lončar. Posle šefa prosvete bo vodil še nadalje.

Iz sodne službe. Deželni sodni svetnik pri okrožnem sodišču v Celju Franc Tiller in deželni sodni svetnik in predstojnik okrajnega sodišča v Metliki dr. Ivan Širko sta pomaknjena v 4. skupino I. kategorije.

Potres v Mostaru. Predvčerajšnjem jutru ob 3. oziroma 5. uri so čutili v Mostaru dva precej močna potresna sunka. Posebne škode potres ni povzročil. S streh je padlo nekaj opeke in podrlo se je par dimnikov.

Legar v zaslišanju. Stanovanjnih železničarjev v Beogradu. V Beogradu v vagonih v katerih stanujejo železničarji je izbruhnil že pred kakimi 14 dnevi trebušni legar. Doslej je obbolelo 14 oseb. Izvor epidemije še ni ugotovljen. Oblasti so podvzele potrebne mere.

Hud vihar na Atlantskem oceanu. Glasom poročil iz Cherbourga je besnel te dni na Atlantskem oceanu zopet silen vihar. Valovi so dosegli višino, kakršne očitno ne pomnijo. Parnik »Majestic« ni imel ob svojem prihodu iz Newyorka bajne niti enega kabinskega okena celega.

Potres v Mali Aziji. Kot poročajo iz Carigrada, je bil pri Adaliji močan potres, ki je zahteval 15 človeških žrtev.

Mrzla pomlad. Skoro iz vse Evrope prihajajo poročila o nenavadno mrzli pomladi. V mnogih krajih sneži in kaže toplomer po par stopinj pod ničlo.

V Donavo je skočila. Natakarija Etalka Ugljik v Novem Sadu, se je iz neznanega vzroka naveličala živeti. Podala se je na donavski most ter se vrgla na mesto, kjer je Donava najbolj globoka in najbolj derota, v vodo. V zraku se je parkrat prevrgla. Nenavadni prizor je videlo več delavcev, ki so hoteli kandidirati samomora nemudoma v čolnu na pomoč ter jo izvlekli končno po naporu delu živo iz vode.

Skrivnostna najba v Zemunu. Na dvorišču neke hiše v Zemunu so našli te dni pri kopanju jame za apno na človeško okostje. V hiši se je nahajala pred 40 leti kavarna Leieritz, ki so jo obiskovali večinoma sumljivi elementi. Stari ljudje se spominjajo, da je zahajal takrat v to kavarno dalje časa trgovec Apostolović iz Bosne, ki je imel pri sebi večjo vsoto denarja ter je pridno krokal. Nekega večera, ko se je imel peljati v Beograd, je nenadoma izginil brez sledu. Zato ni izključeno, da je bil umorjen. oropan in na dvorišču zakopan.

Napad na ječarja. Te dni so prignali orožniki iz Vinkovcev glasovitega slavonskega roparja Milata Komarovića v Osijek ter ga oddali sodišču. Obenem so prinesli njegovo bodalo in njegov samokres. Medtem, ko so pisali ječarji organi podpisano potrdilo o prejemu novega »prirastka«, je ležalo roparjevo orožje na bližnji klopi. Ker je opazil ječar, da buli Komarović neprestano na orožje kot pes na pečenko, je vtaknil nož in samokres v žep. Ko so kmalu nato orožniki odšli, se je vrgel ropar na ječarja, hotel mu iztrgati orožje. Razvil se je obupen boj. Dasi sta prihitela ječarja takoj dva justična vojaka na pomoč, je trojica izredno krepkega Komarovića ukrotila in zvezala le z največjo težavo.

Umor radi psa. V neki kavarni v Velikem Bečkereku sta sedela te dni mesarski pomočnik Aleksa Stankov in Josef Steinhinger vsak pri svoji mizi. Ker je Steinhinger pes vohal okrog mize, pri kateri je sedel Stankov, je dobil od njega brco. To je njegovega gospodarja hudo razjezilo. Stal je Stankov na odgovor, vendar se je razvil med njima srdit prepir, ki je končal s tem, da je potegnil Stankov nož ter ga porinil Steinhingerju s tako silo v prsi, da je oblezel Steinhinger na mestu mrtve.

Otroške roparske tolpe v sovjetski Rusiji. Po poročilih iz Rige se širijo v južni Rusiji bolj in bolj otroške roparske tolpe. Te dni je poslala malega Griso Ostapova v Odesi njegova mati v lekarno po zdravila. Na cesti so ga napadli roparji, ga slekli do gola, ga oropali obleke ter mu prerezali grlo. Policiji se je posrečilo še isti dan prijeti celo roparsko tolpo. Najstarejši razbojnik je bil 14-leten frkovec. Slični napadi so postali tako pogosti, da priznavajo celo moskovska »Izvestija«, da se starši v Odesi ne upajo pošiljati svojih otrok nikamor več samih iz strahu, da jih napadejo mladi roparji ter jim odvzamejo obleko.

Vajenci umorili svojega mojstra. Iz Halberstadta poročajo: V Derenburgu so našli pred kratkim nekega mesarja umorjenega v njegovi trgovini. Sedaj je preiskava ugotovila, da je postal mesar žrtev atentata svojih štirih vajencev, ki so ga ustrelili, ker je baje z njimi šlo ravnal.

Opozorjamo na današnji oglas »Zlatorog«.

Ljubljana.

1. Ljubljanska cestna železnica. Letos poteče 25 let, odkar imamo v Ljubljani električno cestno železnico. Po je polovica dobe po katere potoku preide »električna« brezplačno v last in upravo mestne občine. Glasom pogodbe bi bila ljubljanska mestna občina upravičena letos tramvaj odkupiti. Z ozirom na to, da tvrdka Siemens & Halske ne kaže prav nobenega zanimanja in zmisla za potrebo prometa — saj ni izpeljala tekom 25 let kljub krvavi potrebi niti ene nove proge, bi bilo to vsekako v interesu prebivalstva. Tozadevno so se faktično tudi že vršili med mestno občino in tvrdko pregovori, ki pa so ostali spričo horentnih zahtev družbe brez uspeha. Da bi odpomogla kljub temu imperativnim potrebam prometa, razmišlja mestna občina sedaj o tem, da bi kupila gotovo število avtomobilov ter uvedla v Ljubljani po vzgledu drugih mest avtobus promet. S tem bi bilo osobito prebivalstvu ob periferiji in bližnji okolici, kot na primer na Viču, v Šiški in na Posavju — zelo ustreženo.

2. Vremena ni. Astronomska spomlad se je že pred par dnevi pričela, toda vremena v Ljubljani ni in ga kar moče biti. Učeni ljudje, ki se spoznajo na vreme, tega čudnega pojava nikakor ne morejo zadovoljno razložiti. Na pomoč so poklicali že vse meteorološke postaje, preobračali so v svojih računih že vse izoterme in izobare, toda pravo razlago jim je dal šele večeraj magistratni sluga, ki ni nikdar v svojem življenju vremena študiral. Magistratni sluga je moral namreč za velikonoči začeti temeljito snaziti uradne sobe. Počasi je prišla na vrsto tudi tista soba, v kateri visi magistratni barometer, ki dela ljubljansko vreme. Pa je že nesreča hotela, da je sluga za barometer nekam premočno prijel. Barometer je padel na tla in cev je počila, in sicer ravno tam, kjer se živo srebro vzpne od slabega vremena na lepo vreme. Vsled težke poškodbe cevi živo srebro ne more nikamor naprej in zato imamo v Ljubljani že nekaj dni stalno grdo vreme. Vsled zabavljanja ljubljanskih meščanov pa se je s to velevažno zadevo pečal tudi trosvet, ki je po tehtnem predurku sklenil žrtvovati potreben kredit za nabavo novega barometra da bo v Ljubljani zopet vreme, ker brez barometra ni vremena.

3. Francoski institut v Ljubljani se je preselil v Narodni dom (prilije desno). Citalica je odprta vsak dan (izvzemši nedelje in praznika): od 10. do 12. ure, od 14. do 18. ure in od 20. do 22. ure. Izposojanje knjig od 15. do 17. ure.

4. Radi zadeve tepenih Italijanov, o kateri smo poročali večeraj je čutil italijanski konzul potrebo prirediti malo demonstracijo. Zatoval je »v znak obžalovanja« konzulat za en dan.

5. Društvo »Treznost« v Ljubljani ima v sredo 24. marca t. l. svoj redni sestanek v higijski točilnici. Dnevni red: 1. Obljuba novih in starih še nezaobljubljenih članov. 2. Določitev delegatov za ustanovno skupščino »Oblastnega Središča STM za Slovenijo« v Celju. 3. Tekoče. — Odbor.

6. »Če pride čarodej...« je naslov poslednji prireditvi pravljice društva »Atena«.

Prosveta.

Muzikalno predavanje. Število glasbenih predavanj, katere je v Ljubljani uvedel in hvalevredno aranžiral g. konzervatorijski profesor Karel Jeraj, se je v letošnji sezoni silovito skrčilo. Ne vemo vzrokov tej redukciji, vemo pa, da so bila mladinska glasbena predavanja zelo potrebna in tudi dobrodošla, saj se je v prvih sezonah na njih hvaležno publike kar trlo. V nedeljo dopoldne je po Jerajevem vzorcu ponovilo Orkestralno društvo Glasbene Matice svoj zadnji — po vzporedi le nekoliko skrajšani — lepo uspehi simfonjski koncert kot muzikalno predavanje za mladino. Da so prireditelji dobro in pametno uganili, je pričala razprodana dvorana, katero je v prvi vrsti zasedla mladina, zlasti ženskega spola, prišlo je pa tudi mnogo občinstva, ki drugače ne zmore koncertne vstopnine, tri dinarje pa prav vsakdo lahko utrpi za dve uri glasbenega užitka.

Po kratkih uvodnih besedah g. skladatelja Emila Adamiča je orkester orkestralnega društva pomnožen z nekaterimi člani opernega orkestra in godbeniki muzike dravske divizije izvajal Mihevčevu uverturo »Planetič«, Adamičevo siulo »Ljubljanski akvareli«, Santlovo »Malo suito« in Čajkovskega karakterične ples iz baleta »Ščeljkuncik« op. 71. hvalevredno kot na prvem izvajanju. Žel je viharo odobravanje mlade publike, ki je posebno g. dirigentu in skladatelju Adamiču in g. skladatelju Santlu, ki igra v orkestru veliko prirejala dolgotrajne burne ovacije. Orkestralnemu društvu, ki je zelo agilno in baš sedaj v dobri formi bi bilo svetovati, da po nese s tem poljudnim vzporedom smisel za instrumentalno glasbo v vse večje kraje Slovenije. Povsod bo našlo hvaležni odmev.

DOPIS.

Lasko. Ko se je vračal dne 20. marca iz sejma v Celju posestnik Vladimir Kačur iz Strmca pri Laškem, so ga pri pokopališču 5 minut od trga trij maskirani moški vstavili in zvezali ter mu zamašili s cunjami usta. Prebrskali so mu vse žepne in ga oropali gotovine, ki pa k sreči ni znašala več kakor 500 kron. Slučaj se je zgodil ob prvem mraku. Res čudno je, da so se začeli dogajati razen številnih tatvin, ki se jih je v enem letu zgodilo že 18, sedaj v najbližji okolici celo ropi.

SPORT.

Nedavno izdana statistika o najboljših evropskih skakačih je zelo zanimivo; obsega vse tri vrste skoka, namreč v daljavo, višino in ob palici in navaja v vsaki panogi 10 najboljših atletov iz leta 1925; naveden torej ni skok v daljavo Angleža Connorja, pa tudi ne skok francoskega zamorca Catorja, ampak samo uspehi evropskih narodov. Naj-

ZLATOROG-terpentinovo milo

Pesnik mo je dal lepo ime, kemik pa idealno sestavo.

Terpentin je že od nekdaj znan kot izvrstno sredstvo za čiščenje madežev in ga uporablja kot tako vsaka gospodinja. Kakovost Zlatorog mila je povsem znana, kar dokazuje njegova splošna uporaba in priljubljenost.

Ta dva mogočna čistila sta združena v »Zlatorog terpeninov milo« v neprekosljivo pralno sredstvo. Napravite tudi Vi poskus in kupite to idealno milo — v vsakem tisočem komadu je vprešan

zlatnik po 10 frankov.

Mogoče, da imate ravno Vi srečo in najdete

cekin!

boljši atleti v vsaki panogi so seveda Nor-
dijci:

Skok v daljavo:

1. Hof (Norveška) 7.57 m.
2. Aastad (Norveška) 7.45 m.
3. Englund (Švedska) 7.27 m.
4. Dobermann (Nemčija) 7.26 m.
5. Tunlos (Finska) 7.18 m.
6. Somfay (Ogrska) 7.16 m.
7. Hansen (Norveška) 7.14 m.
8. Hoffmann (Nemčija) 7.14 m.
9. Hallberg (Švica) 7.14 m.
10. Tomasi (Italija) 7.13 m.

Skok v višino:

1. Lewden (Francija) 1.95 m.
2. Outerberg (Švica) 1.95 m.
3. Gaspar (Ogrska) 1.93 m.
4. Helgeson (Norveška) 1.91 m.
5. Karlsson (Švica) 1.90 m.
6. Walstedt (Finska) 1.90 m.
7. Skorinsky (Nemčija) 1.88 m.
8. Köpke (Nemčija) 1.88 m.
9. Barney (Švica) 1.88 m.
10. Hansen (Norveška) 1.865 m.

Skok ob palici:

1. Hoff (Norveška) 4.25 m.
2. Peterson (Danska) 4.04 m.
3. Hyatt (Anglija) 3.81 m.
4. Karlowitz (Ogrska) 3.71 m.
5. Reng (Ogrska) 3.70 m.
6. Nikolaisen (Danska) 3.70 m.
7. Lindblad (Švica) 3.65 m.
8. Bleise (Nemčija) 3.65 m.
9. Rydberg (Švica) 3.60 m.
10. Leppke (Nemčija) 3.60 m.

Hoffov triumf. Naše včerajšnje poročilo popravljamo v toliko, da si je Osborne pri skoku v višino zvil nogo in odstopil. V naslednjem navedemo tudi natančne rezultate v posameznih panogah.

1. Tek na 60 y: Prvi Hoff s 6.6, drugi Osborne, tretji Norton.

2. Met krogle: Prvi Norton z 13.95, drugi Osborne z 11.14, tretji Hoff z 10.08.

3. Skok v višino: Prvi Norton z 1.87, drugi Osborne z 1.835, tretji Norton z 1.755.

4. Tek čez staje: Prvi Hoff, drugi Norton.

5. Skok ob palici: Prvi Hoff z 4.139 (novi svet rekord v zaprtem prostoru, drugi Norton).

6. Skok v daljavo: Prvi Hoff 7.19, drugi Norton.

7. Tek na 44 y: Prvi Hoff s 56.8, drugi Norton.

Četrti štart Rademacherja. Nemški mojsterski plavč Rademacher je startal v soboto četrtrič v Ameriki, in sicer v Detroitu. V plavanju na 100 y je premagal Mac Fella na v 1:09.8. Njegov rojak Fröhlich pa je bil poražen v hrbtnem plavanju na 100 y od Laufferja (Cincinnati) v 1:04.6.

Za mojeststvo Anglije v teški teži sta se borila bokserja Phil Scott in Frank Goddard, mož z »željeznimi čeljusti«. Slednji je bil premagan knock-out.

SAHOVSKI TURNIR NA SEMMERINGU.

XII. kolo. Reti je porazil Tartakowerja, dr. Michel Rosellija, Aljehin dr. Tarrascha, Grünfeld Gilga, Yates Vaydo, Spielmann Kmocha. Viseči partiji Grünfeld: Niemcovič in dr. Vidmar: Niemcovič sta končali obe s porazom Niemcoviča. Partija Niemcovič dr. Vidmar je bila prekinjena, partiji Rubinstein: Davidson in Treybal: Janowsky sta končali remis. — Stanje po XII. kolu: Aljehin, Spielmann in dr. Tartakower 9, Niemcovič 8 in pol (2), Rubinstein 7, dr. Vidmar 6 in pol (1), dr. Tarrasch 6 in pol, Reti 6 (1), Treybal 6, Gilg in Vayda 5 in pol, Janowsky in Yates 5, Grünfeld 4 in pol (1), Davidson 4 in pol, dr. Michel 4, Kmoch 3 (1), Roselli pol točke.

Gospodarstvo.

LJUBLJANSKA BORZA.

dne 23. marca 1926.

Blago. Les: Deske, 18 mm, monte, od 17 cm naprej, 4m dolžine, fco meja, 1 vagon den. 560, bl. 560, zaklj. 560; remeljini, 70/70, 35/70, 4 m, monte, fco meja, 1 vagon den. 555, bl. 555, zaklj. 555; bukovi pragi, 260, 16x26x16, fco meja den. 40; hrastovi neobrobjeni plohi, zdravi, 90, 110, 130 mm, od 2.50 m dolžine naprej, od 25 cm širine naprej, fco meja, 3 vagon den. 1100, bl. 1100, zaklj. 1100; bukovi plohi, neobrobjeni, od 16 cm naprej, media 32, dolž. od 2.50 m naprej, 100 mm in 125 mm, fco meja, 5 vagon den. 510, bl. 510, zaklj. 510. Premog: Kal. ca 7000 antracit, Orle, fco vagon Skofljica: kosovec, za 1 tono bl. 500; kockovec, za 1 tono bl. 450; orehovec, za 1 tono bl. 400; zdrob, za 1 tono bl. 350. Kal. ca 4800, fco Ormož: kosovec nad 60 mm, za 1 tono bl. 260; kockovec 35/60 mm, za 1 tono bl. 240; orehovec 20/35 mm, za 1 tono bl. 210; zdrob 10/20 mm, za 1 tono bl. 190. Kal. ca 3500, fco vagon Novo mesto: kosovec, za 1 tono bl. 170; kockovec 100 mm, za 1 tono bl. 150; orehovec 50 mm, za 1 tono bl. 140; zdrob, za 1 tono bl. 130; rovní, za 1 tono bl. 120. Žito in poljski pridelki: pšenica bačka, 76/77, fco vagon nakladalna postaja bl. 285; koruza, času primerno suha, fco Postojna tranz., za april bl. 160; koruza, času primerno suha, par, Sid bl. 117.50; koruza mlevna, (Mahlmais), par. Belj Manastir bl. 145; koruza, umetno sušena, fco vagon nakladalna postaja bl. 135; koruza inzulanka, fco vagon Ljubljana bl. 165; koruza činkvanti, par. Belj Manastir bl. 188; ječmen pomladanski, 65 kg, par. bačka postaja bl. 165; rž, 71/72 kg, par. Ljubljana bl. 225; ajda, fco vagon Ljubljana bl. 260; oves rešetani, fco

vagon nakladalna postaja bl. 175; otrobi drobní, fco vagon napladalna postaja bl. 115; rž domača, fco vagon Beltinci bl. 210; praso rumeno, fco vagon Beltinci bl. 210; fižol beli, fco vagon nakladalna postaja bl. 150; čebulček, fco vagon Novi Sad bl. 500; krompir beli, fco vagon Beltinci bl. 76. Gradbeni material: la Portlandcement dalmatinski: v jutastih vrečah, fco Split bl. 40; v papirnatih vrečah, fco Split bl. 44.

Vrednote: Investicijsko posojilo iz l. 1921 den. 70, bl. 73; Loterijska državna renta za vojno škodo den. 290, bl. 296; Zastavni listi Kranjske deželne banke den. 20, bl. 23; Kom. zadolžnice Kranjske deželne banke den. 20, bl. 22; Celjska posojilnica d. d., Celje den. 200, bl. 202, zaklj. 202; Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana den. 190; Merkantilna banka, Kočevje den. 102, bl. 105; Prva hrvatska štedionica, Zagreb den. 865, bl. 872; Slavenska banka d. d., Zagreb den. 50; Kreditni zavod za trgovino in industrijo, Ljubljana den. 165, bl. 175; Strojne tovarne in livarne d. d., Ljubljana den. 100, bl. 105; Trboveljska premogokopna družba, Ljubljana den. 350, bl. 358; Združene papirnice Vevče, Gorčane in Medvode d. d., Ljubljana den. 110; »Stavbna družba« d. d., Ljubljana den. 80, bl. 90; »Šišir«, tovarna klobukov d. d., Skofja Loka den. 115, bl. 120, zaklj. 115.

BORZE.

Zagreb, 23. marca. Devize: Newyork ček 56.67—56.97, Pariz 200—202, Praga 163.5 do 169.15, Italija izplačilo 227.75—228.95, ček 0—276.55, Dunaj 800.8—804.8, Berlin 1351.9 do 1359.9.

Curij, 23. marca. Beograd 9.135, Newyork 519.375, London 25/16, Pariz 18.325, Praga 15.385, Milan 20.885, Varšava 62.50, Bukarešta 2.19, Dunaj 73.175, Berlin 123.65, Sofija 3.75, Budimpešta 0.0072775.

Jack London:

Morski vrag.

Pa da se vrnem k stvari. V Johnsonovih očeh sem opazil tisti skrbi poln svit, a sem pomotoma menil, da je to njegova prirojena boječnost in zadrega. Prvi mornar Johansen je stal nekaj korakov od njega, dobre tri metre pred njim pa je sedel Wolf Larsen na enem zasuenih kabinskih stolov. Nastal je precejšen premor izza časa, ko sem zaprl vrata in potegnil zapah, premor, ki je moral trajati dobro minuto. Ta premor je prekinil Wolf Larsen.

»Yonson,« je prišel.

»Johnson mi je ime gospod,« je mornar pogumno popravil.

»Pa dobro, Johnson, da bi te hudič! Ali si tako-le kaj misliš, zakaj sem poslal pote?«

Da in ne, gospod,« se je glasil počasni odgovor. »Svoje delo opravljam dobro. Prvi mornar ve to, in vi tudi veste, gospod. Zavoljo tega ne more biti nobene pritožbe.«

»Már je to vse?« je vprašal Wolf Larsen z mehkim, zamolklim, predečim glasom.

»Vem, da ste zoper mene,« je nadaljeval Johnson nespremenljivo in nerodno počasno. Nimate me radi. Vi — vi — —

43

»Dalje,« je priganjal Wolf Larsen. »Ne boj se mojih čustev.«

»Ne bojim se,« je odvrnil mornar in na zagorelem licu se mu je prikazala rahla srdita rdečica. »Ako ne govorim hitro, prihaja odtod, ker nisem tako dolgo proč od starega kraja kot vi. Ne marate zame, ker me je preveč možaka; to je tisto, gospod.«

»Preveč te je možaka za disciplino na ladji, ako imaš to v mislih in ako veš, kaj hočem reči,« je odvrnil Wolf Larsen.

»Znam angleško in vem, kaj hočete reči, gospod,« je odgovoril Johnson in je še bolj zardel, ker je kapitan z zaničevanjem govoril o njegovem znanju angleščine.

»Johnson,« je rekel Wolf Larsen, kakor da bi opustil sedanji razgovor kot nekaj uvod onega glavnega, o čemer je hotel govoriti, »čujem, da nisi prav zadovoljen s tisto obleko iz povoščenega platna.«

»Ne, nisem. Ni dobra, gospod.«

»In jezik si stresal o tem.«

»Jaz govorim, kar mislim, gospod,« je odgovoril mornar pogumno, dasi se hkratu ni pregrešil zoper disciplino na ladji, ki je zahtevala, da se vsemu, kar se reče, pristavi »gospod.«

V tem hipu sem slučajno pogledal Wolfa Larsena. Velike pesti so se mu krčile in rahljale, obraz je bil uprav zlodejski, tako hudobno je zrl na Johnsona. Pod Johansenovimi očmi sem opazil neko temno barvo, še

vedno rahlo vidno, znak udarca, ki ga je pred nekoliko večeri dobil od mornarja. Tedaj se mi je prvič posvetilo v glavi, da se pripravlja nekaj strašnega — kaj, si nisem mogel misliti.

»Ali veš, kaj se zgodi z mornarjem, ki govori o meni in moji zalogi blaga, kakor si ti govoril?« je vprašal Wolf Larsen.

»Vem, gospod,« se je glasil odgovor.

»No, kaj?« je vprašal Wolf Larsen osorno in zapovedujoče.

»Kar nameravate vi in prvi mornar z menoj, gospod.«

»Poglej tega človeka, Klada,« je rekel Wolf Larsen meni, »poglej ta košček z življenjem navdanega prahu, to nakopičenje snovi, ki se giblje, diha, mi kljubuje in je docela v veri, da je sestavljena iz nekaj dobrega; ki ima gotove človeške domišljave kakor n. pr. poštenost, pravičnost, ter bo živela po njih vzlic vsem osebnim neugodnostim in pretnjam. Kaj si misliš o njem, Klada? Kaj si misliš o njem?«

»Jaz si mislim, da je boljši človek kot vi,« sem odgovoril z željo, da bi obrnil nase del jeze, o kateri sem čutil, da v kratkem izbruhne nadenj. »Njegove človeške domišljave, kakor jih blagovolite nazivati, pričajo o plemenitosti in močatosti. Vi pa nimate ne domišljav, ne sanj, ne idealov. Beden siromak ste.«

(Dalje prih.)

Cenjene gospodinje!

Znano nam je, da imate marsikatero skrito željo, kateri bi radi ugodili, vendar vam zato le čestokrat primanjkuje denarja. Ali ne bi bili veseli, če bi kje našli zlatnik, s katerim bi lahko poljubno razpolagali?

Poslušajte in zapomnite si!
V vsakem tisočem kosu

mila „Gazela“
se nahaja pravi pristni zlatnik.

Zato pridno perite s tem milom, ki bo temeljito očistilo vaše dragoceno perilo, vrhu tega boste pa v njem našli zlatnik, za katerega boste lahko zase, za svojega moža ali za svoje otročičke kaj lepega kupili!

GAZELA MILO

VSAKDO

si lahko izboljša svojo eksistenco s pravilno uporabo najboljših šivalnih strojev „Gritzner“ in „Adler“ ter z nedosežnimi pletilnimi stroji „DUBIED“.

Te si nabavi pod ugodnimi pogoji edino pri tvrdki

JOSIP PETELINC, Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika ob vodi levo.

Vrtnarske zadeve

posreduje

Goikova „Vrtnarska šola“ v Kranju

Srajce,

promenadne bele in barvaste, ovratnike

vseh vrst in fason, pentlje, samoveznice, žepne robce, nogavice v raznih barvah za gospode in dame, naramnice, toaletne potreščine, svilene trakove, čipke in vezeno. Nizke cene. — Velika izbira samo pri

JOSIP PETELINC-U - LJUBLJANA

blizu Prešernovega spomenika ob vodi

V restavraciji

„Pod skalco“

Mestni trg št. 11

se točijo pristna ter pitna vina.

Preko ulice 1 Din ceneje.

Vsako sredo, soboto in nedeljo od 20.—24. ure solonski koncert. — Ob nedeljah od 9.—13. ure jazzovski koncert.

Sobo

s separatnim vvhodom išče mlad gospod uradnik. — Ponudbe na upravo lista pod »Sobac«.

Službo služkinje, postrežnice ali kaj sličnega

išče sicer ne več mlado, toda zdravo, krepko, pridno in inteligentno mlado dekle z dobrimi izpričevanji. — Ponudbe na upravo lista pod »Zanesljivac«.

Mlad zakonski par

brez otrok išče meblirano sobo, po možnosti v bližini dolenskega kolodvora, za takoj. Ponudbe na upravo lista pod »Takoj 19«.

Ia Trapist sir

ala Marija Stern po 22.50 Din kg pošilja po železnici in pošti Mlekarna in sirarna Josip Dvorny, Badljevina (Slavonija).

Stekleno

strojno opeko imajo stalno v asf. Zdržene opekarni d. d. v Ljubljani.

DRVA - ČEBIN

Goikova ulica 1/II. - Telefon 56.